

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmarkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra*

Langsiktig kompetanseutviklingsplan
for barnehagene i Troms | 2019-2022

Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagene i Troms	2
Regionale nettverk i Troms	3
Samarbeidsforum i Troms	3
Mål for regional ordning i Troms	3
Kompetansebehov i Troms	4
Roller og ansvar i Troms	5
Barnehagens eier og ledelse skal	5
Barnehagemyndigheten skal	5
UiT Norges arktiske universitet skal	5
Fylkesmannen i Troms og Finnmark skal	5
Kompetansetilbud i Troms	5
Organisering og arbeidsmåter	5
Hvordan registrere ønsker om deltakelse i regional ordning?	6
Dere kan velge to av følgende tema	6
Fordeling av kompetansemidler, deltakelse og tidsrammer	6
Tidsfrister i 2019	7
Tidsfrister fra 2020 Årshjul	7

Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagene i Troms

Kunnskapsdepartementet har utarbeidet en kompetansestrategi for fremtidens barnehage for perioden 2018–2022.

Målet med strategien er å sikre alle barn et barnehagetilbud av høy kvalitet.

Kompetansestrategien er også et viktig virkemiddel for å støtte implementering av rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Strategien er tydelig på at alle ansatte i barnehagen skal få mulighet til å utvikle

kompetansen sin **individelt og kollektivt** og at barnehageeier skal legge til rette for dette.

Kompetansestrategien har fire satsingsområder. Områdene er forankret i rammeplanen og barnehagene kan velge satsingsområde/satsingsområder utfra egne kompetansebehov.

De nasjonale satsingsområdene er:

- barnehagen som pedagogisk virksomhet
- et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning
- språk og kommunikasjon
- barnehagens verdigrunnlag

Du kan lese om strategien «Kompetanse for fremtidens barnehage» på Udir.no, Utdanningsdirektoratet sin nettside.

Kompetansestrategien er et viktig grunnlag for innholdet i den regionale ordningen. Regional ordning skal bidra til at alle barnehager utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Barnehagebasert kompetanseutvikling er hovedtiltaket i ordningen. Minst 70 % av midlene skal benyttes til dette.

Andre tiltak som resterende midler (ca. 30 %) kan brukes til er:

- barnehagefaglig grunnkompetanse
- kompetanseheving for fagarbeidere og assistenter
- fagbrev som barne- og ungdomsarbeider
- tilretteleggingsmidler for lokal prioritering
- fagseminar og nettverksarbeid knyttet til den regionale ordningen

Fra 2019 skal midlene brukes til å realisere planen for kompetanseutvikling som hvert samarbeidsforum har besluttet.

Du kan lese om regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage på Udir.no, Utdanningsdirektoratet sin nettside.

Regionale nettverk i Troms

Kommunene i Troms er organisert i fem regionale nettverk.

- Region Tromsø, Karlsøy, Balsfjord og Longyearbyen
- **Region Nord Troms:** Kvænangen, Skjervøy, Nordreisa, Kåfjord, Storfjord og Lyngen
- **Region Indre Midt Troms:** Målselv, Bardu, Lavangen, Salangen og Dyrøy
- **Region Ytre Midt Troms:** Lenvik, Torsken, Tranøy, Berg (Senja kommune) og Sørreisa
- **Region Sør-Troms:** Gratangen, Ibestad, Skånland, Kvæfjord og Harstad

I nettverkene samarbeider kommunene og barnehagene om kompetanseutvikling for å sikre god involvering og deltakelse på tvers av barnehagemyndigheter, barnehageeiere og andre relevante aktører. Medlemmer fra de regionale kompetansenettverkene representerer sin region i Samarbeidsforumet.

Samarbeidsforum i Troms

Samarbeidsforumet består av en representant for barnehageeier og en representant for barnehagemyndigheten fra hver av de fem regionene i Troms. Unntaket er region Tromsø, Balsfjord, Karlsøy og Longyearbyen, som er representert med fire. UiT Norges arktiske universitet og Fylkesmannen i Troms og Finnmark er representert med to deltakere hver. Totalt har vi fire private barnehageeiere i Samarbeidsforumet, som representerer store og små private barnehager i fylket.

Andre aktører som Utdanningsforbundet, Fagforbundet, KS, Sametinget og Private barnehagers landsforbund inviteres inn ved behov.

Det er Samarbeidsforumet som har utarbeidet denne langsiktige planen for kompetanseutvikling i tromsbarnehagene.

Samarbeidsforumet skal også prioritere, dimensjonere, tildele midler og evaluere kompetansetiltakene underveis i hele strategiperioden frem til 2022.

Mål for regional ordning i Troms

Gjennom regional ordning vil vi stimulere til godt samarbeid mellom barnehagemyndighetene, barnehageeiere, UiT Norges

arktiske universitet, Fylkesmannen og andre aktører.

Hovedmålet er at samarbeidet skal bidra til at:

- barnehagene utvikler sin praksis på grunnlag av forskningsbasert kunnskap
- universitetet får mer praksisnær kompetanse fra barnehagene
- barnehagelærerutdanningen videreutvikles

Vi har i dag 220 ulike barnehager i Troms:

Kommunale barnehager	139
Private barnehager	81
Familiebarnehager	16
Åpne barnehager	4

Alle barnehagene skal oppfylle målene og kravene i rammeplanen. Derfor må alle barnehagene vurdere sitt behov for kompetanseutvikling. I Troms ønsker vi å gi tilbud om kompetanseutvikling til alle barnehager og spesielt til barnehager som ikke har kommet så langt i arbeidet med å ta i bruk den nye rammeplanen.

Vi har mange samiske barn i våre barnehager. Samiske barn i barnehage skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og sin kultur og det er nødvendig at vår kompetanseplan ivaretar dette.

Kompetansebehov i Troms

Samarbeidsforumet har kartlagt kompetansebehovet i barnehagene i Troms for å få en oversikt over hvilke behov barnehagene har som følge av ny rammeplan. Kartleggingen tok utgangspunkt i de fire satsingsområdene i kompetansestrategien. Vår plan tar utgangspunkt i barnehagenes svar om kompetansebehov. I tillegg har vi vektlagt

regionale og kommunale kompetanseplaner i arbeidet med planen.

Barnehagene i Troms gir klar tilbakemelding om behov for kollektive tiltak for hele personalgruppen, også kalt barnehagebasert kompetanseutvikling. Barnehagene har også et ønske om individuelle tiltak for fagarbeidere og assistenter.

Barnehagene i Troms oppgir følgende behov for kompetansetiltak:

Barnehagen som pedagogisk virksomhet

- Ledelse av kollektive utviklings- og endringsprosesser
- Barnehagens digitale praksis
- Observasjon, planlegging, vurdering og dokumentasjon
- Barns medvirkning
- Arbeid med fagområdene

Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning

- Trygghet, tilhørighet og trivsel
- Inkluderende fellesskap
- Progresjon
- Barnehagens arbeid med å forebygge, avdekke, stoppe og følge opp mobbing

Språk og kommunikasjon

- Samisk språk og kultur

Det var få barnehager som ga tilbakemelding om behov for å jobbe spesifikt med barnehagens verdigrunnlag. Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske praksis. Arbeid med barnehagens verdigrunnlag er derfor en naturlig og integrert del av kompetansetilbudene som barnehagene kan velge. Se punktet om kompetansetiltak i Troms.

Roller og ansvar i Troms

Kompetanseutvikling forutsetter samarbeid mellom barnehagens ledelse, barnehageeier, barnehagemyndighet, universitet og Fylkesmannen.

Barnehagens eier og ledelse skal:

- bidra med representasjon i regionale kompetansenettverk
- sørge for at personalet har riktig og nødvendig kompetanse
- legge til rette for kompetanseutvikling for alle ansatte
- iverksette og lede kollektive utviklings- og endringsprosesser

Barnehagemyndigheten skal:

- delta i det regionale kompetansenettverket
- sikre at barna får et pedagogisk og trygt barnehetilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen
- sikre at barnehetilbudet til samiske barn i samiske distrikt bygger på samisk språk og kultur. I øvrige kommuner skal forholdene legges til rette for at samiske barn kan sikre og utvikle sitt språk og sin kultur.

UiT Norges arktiske universitet skal:

- delta i Samarbeidsforumet
- bidra med forskningsbasert og praksisrettet innhold i barnehagebasert kompetanseutvikling
- arbeide med analyse og drøfting av kompetansebehov
- utvikle og gjennomføre kompetansetiltak utfra barnehagenes behov
- samarbeide med kompetanseinstitusjoner, herunder Samisk høgskole

Fylkesmannen i Troms og Finnmark skal:

- delta, lede og koordinere arbeidet i Samarbeidsforumet
- legge til rette for samarbeid mellom aktørene
- fordele midlene utfra planen som Samarbeidsforumet har blitt enige om

Kompetansetilbud i Troms

Organisering og arbeidsmåter

Barnehagebasert kompetanseutvikling er tiltak som involverer hele personalet, og som foregår i den enkelte barnehage. Barnehagen kan samarbeide med andre barnehager og være del av lokale nettverk. Barnehagebasert kompetanseutvikling tar utgangspunkt i rammeplanens innhold og intensjoner.

Tilbudet fra UiT Norges arktiske universitet består av dialogsamlinger med faglige tema som barnehagene skal jobbe med i mellomperiodene og i lærende nettverk. På samlingene bidrar lærerne fra UiT Norges arktiske universitet med korte forelesninger og relevant fagstoff tilknyttet temaene. Forelesningene tar utgangspunkt i nyere forskning og erfaringsbasert arbeid. Barnehagene bidrar med praksisfortellinger, gruppedrøftinger, erfaringsdeling, refleksjon og øvelser.

UiT Norges arktiske universitet samarbeider med barnehagene og nettverkene om innhold og arbeidsmåter. Hensikten er å bidra i utvikling av barnehagenes samlede kunnskap, holdninger og ferdigheter gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

Dialogsamlingene legges opp utfra følgende hovedprinsipper:

- Teoretiske innspill / forelesninger fra UiT Norges arktiske universitet
- Erfaringsdeling – vi lytter, lærer og henter inspirasjon fra hverandre
- Drøftinger i grupper på tvers av barnehagene – for å få fram flere erfaringer
- Øvelser og praktiske aktiviteter individuelt og i grupper, praksisfortellinger
- Drøftinger i egen barnehage og i nettverk - jobbe med egen utvikling på og mellom samlingene

Hvordan registrere ønsker om deltakelse i regional ordning?

Vi anbefaler at barnehagene inngår i et lærende nettverk i kommunen eller på tvers av kommunene og samarbeider mellom dialogsamlingene for å sikre god læring.

Hvis enkeltbarnehager søker, vurderer Samarbeidsforumet om disse kan inngå i et nettverk i egen region eller gå sammen med barnehager fra andre regioner basert på tema. Søknaden om kompetanseutvikling må være forankret hos barnehageeier og ledelse.

I samarbeid med region-/nettverkskontaktene settes det opp en avtale for hvordan arbeidet mellom UiT Norges arktiske universitet og barnehagene/nettverkene skal gjennomføres.

Nettverkene kan regne med 3-4 dialogsamlinger og samarbeid underveis. Dialogsamlingene legges til nettverkens kommune/region. Lokale forhold, ønsker fra barnehagene og tilgjengelige ressurser avgjør omfang og organisering av tilbudet.

Dere kan velge to av følgende tema:

- Digital kompetanse – bruk av digitale verktøy
- Samisk språk og kultur
- Matematikk i barnehagen
- Språk og kommunikasjon
- Språk og musikk
- Barnehagens uterom som arena for skapende aktivitet
- Inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning
- Faglig ledelse, organisasjonsutvikling
- Kosthold og helse - livsmestring

Kompetansetilbudene blir evaluert fortløpende. Utfra tilbakemeldinger og endring av kompetansebehov i barnehagene justeres, videreføres eller endres tilbudene.

Barnehagene/barnehagenettverkene melder sine ønsker om å delta i kompetanseutvikling via universitetets nettside: uit.no/ilp/evu

Universitetet sender deretter en samlet oversikt over innmeldte kompetansebehov til de regionale nettverkene. Nettverkene vurderer og prioriterer søknadene og Samarbeidsforum gjør en endelig prioritering og gir tilbakemelding til barnehagene.

Fordeling av kompetansemidler, deltakelse og tidsrammer

Minimum 70 % av kompetansemidlene i regional ordning skal benyttes til barnehagebaserte kompetanseutviklingstiltak for å stimulere til kollektivt utviklingsarbeid i barnehagene.

- 60 % av midlene tildeles UiT til kompetansepakker.
- 40 % tildeles barnehageeiere til nettverksbygging, reiser, vikarutgifter og eventuelt frikjøp av ressursperson i nettverkene. Midlene til barnehageeier
- fordeles til regionale nettverk etter antall årsverk som deltar i kompetansehevingen.

Resterende 30 % av kompetansemidlene kan, etter vurdering, brukes til følgende tiltak:

- barnehagefaglig grunnkompetanse for assistenter
- kompetansehevingsstudier for fagarbeidere og assistenter
- fagbrev som barne- og ungdomsarbeider (praksiskandidatordningen)
- tilretteleggingsmidler for lokal prioritering
- fagseminar og nettverksarbeid knyttet til den regionale ordningen

Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering kommer i tillegg til tilretteleggingsmidler ansatte i barnehagene kan søke på via Utdanningsdirektoratets søkeportal.

Følgende studier blir prioritert i den lokale ordningen:

- samlingsbasert barnehagelærerutdanning og ABLU
- fagskoleutdanning – barn med særskilte behov
- videreutdanning i samisk språk

Fylkesmannen sender ut et eget brev med informasjon om hvordan barnehagene kan søke på de siste 30 % av kompetansemidlene.

Tidsfrister i 2019

2019 er oppstartsåret for regional ordning, derfor kommer fristen for påmelding tidlig i år. Barnehagene melder sine ønsker om deltakelse innen 20. juni 2019 og får tilbakemelding fra Samarbeidsforum i medio september 2019.

Tidsfrister fra 2020 | Årshjul

Tildeling av midler til Fylkesmannen	Januar/februar
Informasjon ut barnehagen	Februar
Påmelding til kompetansetilbudene åpner	Februar
Søknadsfrist	1. april
Prioritering av søknadene i regionale nettverk	April
Endelig tildeling i Samarbeidsforum	Mai
Tilbakemelding til barnehagene	Mai
Avtale og plan mellom UiT og nettverkene	Mai/juni
Rapportering fra barnehageeierne om gjennomførte kompetansetiltak	August
Oppstart av kompetansetiltakene	September/oktober
Evaluering/revidering av planen	November

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmarkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra*

Facebook FylkesmannenTromsFinnmark

Twitter FylkesmannenTF

Nettside fylkesmannen.no/tf

*Digital versjon av denne planen finner du på
www.fylkesmannen.no/tf/kompetanseutvikling-troms*